

Parlament del Dr. Pere Gabarró

El meu desig és de retre homenatge al qui fou el meu mestre i amic i que jo profundament estimava. Tant per ésser breu com per parlar sobretot del que pensava el Dr. Trias, em proposo només de fer uns comentaris a un article seu titulat *La responsabilitat moral en Cirurgia*, perquè hom hi troba reflectida completament la seva manera de veure l'exercici de la Cirurgia, i sobretot el comportament humà del cirurgià.

Comença dient que de les tres responsabilitats diguem-ne oficials: 1) la responsabilitat legal; 2) la responsabilitat professional o deontològica, i 3) la responsabilitat social que afecta el prestigi del cirurgià davant els altres, ni tan sols vol parlar-ne, no pas perquè no tinguin el seu valor, sinó perquè creu que la responsabilitat més important és la que té el cirurgià amb ell mateix, amb la seva consciència i posant com a possible càstig el remordiment. En una paraula: la responsabilitat moral davant el malalt.

Afegim a això la definició que ens fa de la missió del cirurgià quan diu que consisteix a intentar de conservar sigui com sigui la vida d'una persona, la vida d'un òrgan o una funció en perill.

El Dr. Trias, doncs, veu el cirurgià en un cercle molt reduït, molt simple; gairebé com aquell en què es trobava el metge primitiu quan encara no hi havia ni convencions ni regulacions de cap mena en l'exercici de la Medicina. Ell diu que davant el malalt, el cirurgià ha de fer servir la seva tècnica i fer tot el que pugui per ajudar-lo. Tota altra cosa té poc valor.

El Dr. Trias continua dient que la missió del cirurgià és de no negar mai la seva ajuda a qualsevol ferit, siguin quines siguin les circumstàncies en què es trobi, tant si es tracta d'enemics, de rebels, de pobres o de criminals. Afegeix que el malalt és una cosa sagrada. Fixem-nos com això que ell diu, ho aplica exactament en la seva pràctica; talment, que, quan, fa uns quants anys i estant encara en situació política molt delicada, se li presenta a casa seva un ferit en circumstàncies especials, ell l'atén exactament tal com indica en el seu article, sense tenir cap altra idea que d'aten-

dre'l tan bé com sap, i accepta, sense recriminar res ni ningú, les dificultats i les inconveniències que aquella cura li ocasionà. Si afegim a això el fet que totes les causes del seu exili no foren altres que les seves conviccions personals i les seves activitats mèdiques, fossin les que fossin les circumstàncies, comprendrem que allò que el Dr. Trias escrivia no era pas, com vulgarment diem, per a la galeria, sinó perquè realment era un cos de doctrina de què estava convençut i el qual estava disposat a complir personalment.

Crec que això sol ja justificaria que li féssim aquest homenatge.

Prosseguint l'article, ens parla de la responsabilitat del cirurgià, i diu que comença amb el diagnòstic i no acaba fins que ha estat aconseguit el resultat final. Si fa alguns segles el cirurgià, que era un servidor del metge, podia defugir la responsabilitat de la intervenció, avui això no és així, i cal que el cirurgià es faci ben bé càrrec que existeix la indicació de la intervenció, ja que és d'ell, i només d'ell, la responsabilitat plena de l'acte quirúrgic. I encara hi afegeix que cal pensar en aquella dita de l'insigne Cardenal, tan humana, quan diu: «Pensar si, aquella operació, l'aconsellaria a qui més estimés, i si aleshores es veuria capaç de realitzar-la amb pols ferm i amb ànim serè.»

Parla després dels possibles errors temperamentals dels diversos cirurgians: uns per massa agosarats; d'altres per pruija de la innovació o de l'originalitat; a vegades —per què no dir-ho— per a servir de reclam acceptant indicacions que poden ésser d'utilitat dubtosa per al malalt. A vegades per tímids, quan per por d'embrutar l'estadística no pensen en allò que possiblement podien haver aconseguit per al malalt. Encara, es queixa dels oportunistes que potser decidiran la intervenció, no pas segons les necessitats estrictes del malalt, sinó segons el seu estat d'ànim o les probabilitats d'èxit o de fracàs.

El Dr. Trias afirma que, davant el malalt, les dues úniques coses que han de pesar en les decisions del cirurgià són: els seus coneixements i la seva consciència. Totes les altres consideracions han d'ésser eliminades considerant-les com a parasitàries.

Parla després dels possibles errors per distracció, com, per exemple, el de la gasa descuidada dins una cavitat, error sovint degut al fet que durant l'acte quirúrgic l'operador o els seus ajudants es posen a parlar de coses que els distreuen i els lleva la concentració necessària. Fou per això que el Dr. Trias féu inscriure a la seva sala d'operacions aquella frase, treta de Billroth de Viena, que diu: *Presente aegroto, taceat colloquium, tenatis visus nunc omnia dominat morbus*. (La veritat és que no sé per què, però en la inscripció deia textualment: *Effugiant risus* en comptes de *tenatis visus*.) Blasma els qui durant l'operació s'enfaden desconsideradament i fan perdre la calma als qui l'ajuden i molt sovint només per

amagar una impotència tècnica davant una dificultat operatòria. Es queixa, així mateix, dels qui es deixen portar per l'afany de lluir-se o d'anar de pressa o per manca de previsió de possibles crisis que poden presentar-se durant l'acte operatori, o bé dels qui, sense tenir prou coneixements o l'habilitat necessària, s'entesten a fer una operació la tècnica de la qual no coneixen prou bé.

Demana que hom accepti i recordi la crítica que representa el resultat de la intervenció. Voler atribuir una fallida a la fatalitat i oblidar les possibles faltes que han portat la fallida és imitar l'estruç, que amaga el cap sota l'ala per no veure les coses. I així s'esdevé sovint que fallides que són ben recordades pels seus col·laboradors, són oblidades voluntàriament i erròniament pel cirurgià.

Recorda, aleshores, que Perci, el cirurgià napoleònic, criticava els qui només publiquen els èxits i obliden els fracassos, i ho recorda pensant sobretot que dels errors comesos i analitzats és d'on podem treure les lliçons per a instrucció de tots.

I aquí permeteu-me que faci un incís parlant del qui fou el meu altre mestre, Sir Harold Gillies, quan deia que es proposava de publicar un llibre que titularia *Els disbarats que he fet a la meua vida*, que creia que hauria estat un llibre molt útil per a l'ensenyança i li hauria servit per a descàrrec de consciència.

Continua dient el Dr. Trias que, per bé que hi ha moltes circumstàncies que poden influir en el curs postoperatori i damunt les quals poca cosa podem fer, tanmateix és sempre obligació del cirurgià de posar, per a l'ajut del malalt, tots els mitjans al seu abast, tota la gamma dels seus coneixements, tota l'energia del seu treball i que reclama la consciència. Afegeix que aquesta comprensió de la responsabilitat moral del cirurgià és la millor garantia que podem oferir al malalt.

I acaba l'article citant la frase que Rabelais fa dir a Pantagruel: que «ciència sense consciència arruïna l'ànima».

Veiem, doncs, com en aquest article es troba reflectit un veritable codi moral per al cirurgià; codi que el Dr. Trias predica i practica alhora. Aquest article és una lliçó per a tots nosaltres —tots els cirurgians n'hem fet algunes, de les faltes que ell esmenta. Crec que fóra bo de publicar-lo i de fer-lo arribar a les mans de tots els cirurgians joves, tant perquè sabessin quina era la fusta moral del Dr. Trias, com perquè es fessin ben bé càrrec que el treball del cirurgià és ben bé una missió; que existeix un enllaç vital entre la salut del malalt i els coneixements, l'art i la moral del cirurgià. Que aquest article fos per als cirurgians nous com un complement al Jurament d'Hipòcrates, que sembla un xic oblidat.

I, finalment, deixeu-me dir que en la imatge que conservo del doctor Trias, des del temps que era el meu mestre, passant pels temps angunio-

sos de la guerra, seguit dels anys d'exili a Andorra; veient-lo després del seu retorn a Barcelona per tal de reprendre una vida bastant diferent de la d'abans; sofrint de les proves evidents de desagraïment i d'injustícia quan intentà de reintegrar-se a la Facultat de Medicina de Barcelona, i últimament, quan la malaltia tan cruelment va atropellar-lo, sempre vaig veure-hi l'home que conservava l'equanimitat, àdhuc davant les proves més difícils: sabia acceptar les coses tal com venien, sense demostrar rancúnies, que haurien estat prou justificades, i sense demostrar externament les seves preocupacions.

El Dr. Trias, cirurgià exemplar i conscient.

El Dr. Trias, l'home bo, equànime.

Són les dues imatges que crec que n'hauríem de tenir sempre presents.